

EXAM SEAT NO:

No. of Printed Pages : 02

[60]

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.COM. (CBCS) (THIRD SEMESTER)
WEDNESDAY, 22ND NOVEMBER 2017.
02.00. P.M. TO 05.00 P.M.

COURSE TITLE: INDUSTRIAL RELATIONS**COURSE CODE: PB03ECOM03****MAXIMUM MARKS: 70**

1. FIGURES TO THE RIGHT INDICATE MARKS OF THE QUESTIONS.
2. EACH SECTION CARRY EQUAL MARKS.

SECTION-I

Q:1. What is Industrial Relations? "It is very significant for the Organizations to have a Harmonious Industrial Relations". Discuss this statement in length. Support your answer with appropriate examples. (18)

OR

Q:1. Explain the Role of HRM and different Parties in maintaining harmonious Industrial Relations in the Organizations. (18)

Q:2. Define Trade Union. What are the Reasons for Employees to Join Trade Union? Discuss various Union legislation and Union Tactics. How these tactics are used by union to protect their rights? (17)

OR

Q:2. Explain the Nature of Trade Union. Which Strategic Choices are available before the Union? Write different Trade Union Movements in India. (17)

SECTION-II

Q:3. Explain the Meaning and Definition of Grievance Procedure. Discuss the Causes of Grievance and the Need for Grievance Procedure. (18)

OR

Q:3. Define Employee Counseling. What are the Objectives of Employee Counseling? Discuss various types of Employee Counseling. (18)

Q:4. Define Collective Bargaining. Why it is very essential to have a Collective Voice in the Organization? What are the important Characteristics of Collective Bargaining? (17)

OR

Q:4. What is Collective Bargaining? Discuss various Functions of Collective Bargaining and the Process of Collective Bargaining. (17)

(P.T.O.)

Seat No. _____

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M. Com. (III Semester) Examination
Wednesday, 22nd November 2017
2.00 pm – 5.00 pm
PB03ECOM03 - Industrial Relations

Total Marks : 70

વિભાગ-૧

પ્ર.૧ ઔદ્યોગિક સંબંધો એટલે શું ? ‘સંસ્થાઓ માટે શાંતિપૂર્ણ ઔદ્યોગિક સંબંધો હોવા ખૂબ જ મહત્વના છે’. આ વાક્યની ચર્ચા કરો. તમારા જવાબને યોગ્ય ઉદાહરણો દ્વારા સમજાવો. (૧૮)

અથવા

પ્ર.૧ શાંતિપૂર્ણ ઔદ્યોગિક સંબંધો જાળવવા માટે માનવ સંશાધન વ્યવસ્થાપન (HRM)ની ભૂમિકા અને ઔદ્યોગિક સંબંધો સાથે જોડાયેલા વિવિધ પક્ષોની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો. (૧૮)

પ્ર.૨ વ્યાપારી સંગઠન (Trade Union)ની વ્યાખ્યા આપો. કયા કારણોને લીધે કર્મચારીઓ વ્યાપારી સંગઠનમાં જોડાય છે? વિવિધ સંઘ કાયદાઓ (Union Legislation) અને સંગઠન યુક્તિઓ (Union Tactics)ની ચર્ચા કરો. કઈ રીતે આ યુક્તિઓ પોતાના હકોના રક્ષણ માટે સંઘ દ્વારા વાપરવામાં આવે છે? (૧૭)

અથવા

પ્ર.૨ વ્યાપારી સંગઠનની પ્રકૃતિ સમજાવો. સંગઠન સામે કઈ કઈ વ્યુહાત્મક પસંદગીઓ (Strategic Choices) રહેલી છે? ભારતમાં થયેલ વિવિધ વ્યાપારી સંગઠન આંદોલનોની ચર્ચા કરો. (૧૭)

વિભાગ - ૨

પ્ર.૩ ફરિયાદ કાર્યવાહી (Grievance Procedure)નો અર્થ અને વ્યાખ્યા સમજાવો. ફરિયાદો થવાના કારણો અને ફરિયાદ કાર્યવાહીની જરૂરિયાતની ચર્ચા કરો. (૧૮)

અથવા

પ્ર.૩ કર્મચારી પરામર્શ (Employee Counseling)ની વ્યાખ્યા આપો. કર્મચારી પરામર્શના કયા કયા હેતુઓ છે? કર્મચારી પરામર્શના વિવિધ પ્રકારોની ચર્ચા કરો. (૧૮)

પ્ર.૪ સામુહિક સોદાબાજી (Collective Bargaining)ની વ્યાખ્યા આપો. સંસ્થામાં સામુહિક અવાજ હોવો શા માટે ખૂબ જ જરૂરી છે? સામુહિક સોદાબાજીની કઈ કઈ લાક્ષણિકતાઓ છે? (૧૭)

અથવા

પ્ર.૪ સામુહિક સોદાબાજી એટલે શું? સામુહિક સોદાબાજીના વિવિધ કાર્યો અને સામુહિક સોદાબાજીની પ્રક્રિયાની ચર્ચા કરો. (૧૭)